

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL ASMENINIO ASISTENTO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO BEI
ASMENINIO ASISTENTO VEIKLOS GAIRIŲ PATVIRTINIMO**

2018 m. kovo 2 d. Nr. A1-83
Vilnius

Siekdamas įgyvendinti Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos 19 straipsnį ir jos Fakultatyvų protokolą ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.2.2 papunkčio darbo „Šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų vaikams, neįgaliesiems, jų šeimoms plėtra“ 4 veiksmą „Naujų individualizuotų bendruomeninių paslaugų neįgaliajam ir jo šeimai (apsaugotas būstas, socialinė rehabilitacija po ilgalaikės institucinės globos ar hospitalizacijos, asmeninio asistento, savarankiško gyvenimo namų, atokvėpio paslaugų) sukūrimas ir plėtra“ bei vadovaudamasis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 17 d. nutarimu Nr. 892 „Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 8.5.2 papunkčiu:

1. T v i r t i n u Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bei asmeninio asistento veiklos gaires (pridedama).

2. P a v e d u:

2.1. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Socialinės aprėpties departamento Lygių galimybių skyriui iki 2018 m. kovo 31 d. pateikti socialinės apsaugos ir darbo ministrui Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo tvarkos aprašų projektus;

2.2. šio įsakymo vykdymo kontrolę viceministrui pagal veiklos sritį.

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Linas Kukuraitis

ASMENINIO ASISTENTO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO BEI ASMENINIO ASISTENTO VEIKLOS GAIRĖS

I SKYRIUS

BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bei asmeninio asistento veiklos gairės (toliau – Gairės) nustato asmeninio asistento paslaugų tikslą, jų organizavimo ir teikimo kryptis, vertinimo kriterijus ir laukiamus rezultatus.

2. Gairių tikslas – siekiant sukurti asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo mechanizmą bei reglamentuoti asmeninio asistento paslaugų organizavimą, asmeninio asistento paslaugų gavėjus (toliau – paslaugos gavėjai), asmeninio asistento vykdomas funkcijas ir teikiamas paslaugas, nustatyti asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo kryptis, terminus.

3. Gairės parengtos atsižvelgiant į:

3.1. Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo (toliau – Konvencija), ratifikuoto Lietuvos Respublikos įstatymu „Dėl Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvencijos ir jos Fakultatyvaus protokolo ratifikavimo“, 19 straipsnio nuostatas;

3.2. 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios, patvirtintos Europos Komisijos 2010 m. lapkričio 15 d. komunikatu Nr. KOM (2010) 636, 2.1 punkto nuostatas;

3.3. Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį;

3.4. Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. vasario 14 d. įsakymu Nr. A1-83 „Dėl Perėjimo nuo institucinės globos prie šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų neįgaliesiems ir likusiems be tėvų globos vaikams 2014–2020 metų veiksmų plano patvirtinimo“, 13.1.3 punkto nuostatas.

4. Gairėse vartojamos sąvokos:

4.1. **Asmeninio asistento paslauga** – namų ir viešojoje aplinkoje (palydint ir komunikuojant) individualiai asmeniui teikiama pagalba, padedanti įgalinti asmenį būti savarankišką ir užtikrinanti svarbiausias asmens gyvybinės veiklos funkcijas (asmens higiena, mityba, judumas / mobilumas, socialiniai santykiai ir aplinka). Šios paslaugos suprantamos kaip

individualizuotos bendruomeninės paslaugos neįgaliesiems ir nėra reglamentuojamos Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymu.

4.2. Kitos Gairėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymas.

II SKYRIUS

ESAMA SITUACIJA IR JOS ANALIZĖ

5. Pagal Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį neįgaliųjų socialinės integracijos sistemą sudaro medicininės, profesinės ir socialinės reabilitacijos paslaugų teikimas, specialiųjų poreikių tenkinimas specialiosios pagalbos priemonėmis, neįgaliųjų užimtumo rėmimas, socialinės paramos teikimas, Valstybinio socialinio draudimo fondo pensijų bei išmokų skyrimas ir mokėjimas, Privalomojo sveikatos draudimo fondo išmokų skyrimas ir mokėjimas, ugdymo paslaugų teikimas, lygių galimybių dalyvauti kultūros, sporto ir kitose visuomenės gyvenimo srityse užtikrinimas.

6. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – SADM) duomenimis, paskelbtais SADM interneto svetainėje <http://www.socmin.lt/lt/socialine-integracija/neigaliuju-socialine-integracija/statistika.html>, 2017 m. pradžioje neįgalieji Lietuvoje sudarė apie 9 proc. visų gyventojų. 2017 m. pradžioje netekto darbingumo pensijos buvo mokamos 245 tūkst. gyventojų. Gaunantieji neįgalumo pensijas pagal lytį pasiskirstė taip: apie 48 proc. vyrų ir apie 52 proc. moterų. Neįgalių vaikų 2017 m. buvo 14,8 tūkst. Dažniausiai darbingo amžiaus asmenys pripažįstami neįgaliais dėl piktybinių navikų, kraujotakos sistemos, jungiamojo audinio ir griaučių bei raumenų sistemos ligų. Sunkiausių negalių dažniausiai lemia navikai, kraujotakos sistemos ligos ir psichikos bei elgesio sutrikimai. Pagrindinė vaikų negalios priežastis – psichikos ir elgesio sutrikimai, įgimtos formavimosi ydos, deformacijos ir chromosomų anomalijos bei nervų sistemos ligos.

7. Vadovaujantis Specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. gegužės 4 d. įsakymu Nr. A1-120/V-346 „Dėl Specialiųjų nuolatinės slaugos, nuolatinės priežiūros (pagalbos), lengvojo automobilio įsigijimo ir jo techninio pritaikymo išlaidų kompensacijos ir transporto išlaidų kompensacijos poreikių nustatymo kriterijų sąrašo, tvarkos aprašo ir pažymų formų patvirtinimo“, neįgaliesiems gali būti mokamos specialiosios nuolatinės slaugos ar specialiosios nuolatinės priežiūros (pagalbos) kompensacijos. 2012–2016 m. asmenų, gaunančių

priežiūros (pagalbos) kompensacijas, skaičius beveik nedidėjo (2012 m. – 58,3 tūkst., 2013 m. – 56,8 tūkst., 2014 m. – 56 tūkst., 2015 m. – 56,4 tūkst., 2016 m. – 56,3 tūkst.). Neįgaliųjų, kuriems paskirta slaugos išlaidų kompensacija, per tą patį laikotarpį padaugėjo, tačiau nuo 2015 m. šis skaičius taip pat beveik nekito (2012 m. – 39,6 tūkst., 2013 m. – 39,2 tūkst., 2014 m. – 39,9 tūkst., 2015 m. – 41,5 tūkst., 2016 m. – 41,3 tūkst.). 2016 m. slaugos išlaidų kompensacijas gavo 942 vaikai, 8,6 tūkst. vaikų gavo priežiūros (pagalbos) išlaidų kompensacijas.

8. Lietuvos Respublika 2010 m. ratifikavo Konvenciją. Konvencijos tikslas – skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visapusišką ir lygiateisį visų neįgaliųjų naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą prigimtiniam šių asmenų orumui. Konvencijos 4 straipsnio 1 dalies a papunktyje nustatyta, kad valstybės turi imtis visų įstatymų leidybos, administracinių ir kitokių priemonių, kad būtų įgyvendintos joje nustatytos teisės. Vadovaudamosi Konvencijos 19 straipsnio nuostatomis, Konvenciją ratifikavusios valstybės, taip pat ir Lietuvos Respublika, pripažįsta lygias visų neįgaliųjų teises gyventi bendruomenėje, lygias galimybes su kitais rinktis ir imasi veiksmingų priemonių, kad sudarytų sąlygas neįgaliesiems visapusiškai įgyvendinti šias teises ir būti visiškai įtrauktiems į bendruomenę, dalyvauti joje, taip pat siekia užtikrinti, kad neįgalieji turėtų galimybę pasinaudoti įvairiomis namuose, gyvenamojoje vietoje teikiamomis, kitomis pagalbinėmis bendruomenėje teikiamomis paslaugomis, įskaitant asmeninę pagalbą, kuri yra būtina siekiant gyventi savarankiškai, integruotis į bendruomenę ir išvengti izoliavimo ar atskirties nuo bendruomenės.

9. Konvencijos 19 straipsnio komentare aiškinama, kad sąvoka „gyvenimas savarankiškai“ reiškia, jog neįgalieji yra aprūpinti visomis priemonėmis, kurios jiems suteikia galimybę pasirinkti ir valdyti savo gyvenimą, priimti su juo susijusius sprendimus. Asmeninė laisvė ir apsisprendimas yra savarankiško gyvenimo pagrindas, suteikiantis galimybę naudotis teisėmis, susijusiomis su transportu, informacija, bendravimu ir asmenine pagalba, gyvenamąja vieta, darbu, asmeniniais santykiais, apsirengimu, mityba, higiena ir sveikatos priežiūra, religija, kultūra, seksualine ir reprodukcinė sveikata.

Sąvoka „asmeninė pagalba“ (angl. *personal assistance*) reiškia asmeniui teikiamą žmogiškąją paramą, prieinamą neįgaliajam, o ši pagalba yra savarankiško gyvenimo įrankis. Sąvoka „asmeninė pagalba“ atitinka Konvencijos 19 straipsnį tik tada, jei neįgalusis turi visišką savarankiškumo ir savikontrolės laisvę. Asmenys, turintys ryškių bendravimo sutrikimų, įskaitant ir tuos, kurie bendrauja tik neverbaliniu būdu (veido išraiška, kūno pozicija) ar gestų kalba, turi būti aprūpinti tinkama įranga, suteikiančia jiems galimybę vykdyti ir perduoti nurodymus, sprendimus, pasirinkimus ir (ar) alternatyvas. Neįgalieji turi teisę pasirinkti asmeninio asistento paslaugas ir jų teikėją pagal savo individualius poreikius, o ši pagalba turėtų būti pakankamai lanksti, kad būtų patenkinti paslaugos gavėjų poreikiai. Taigi valstybės privalo užtikrinti, kad būtų pakankamai

kvalifikuotų specialistų, pajėgiančių identifikuoti ir išspręsti problemas, trukdančias neįgaliesiems nepriklausomai gyventi bendruomenėje.

10. 2010–2020 m. Europos strategijos dėl negalios, patvirtintos Europos Komisijos 2010 m. lapkričio 15 d. komunikatu Nr. KOM (2010) 636, nuostatomis siekiama palengvinti kasdienį neįgaliųjų gyvenimą, kad jie galėtų gyventi taip pat, kaip visi, ir naudotis savo – Europos Sąjungos piliečių – teisėmis. Vienas iš svarbiausių strateginių tikslų, kurių turėtų siekti Europos Sąjungos valstybės narės, – skatinti savarankišką neįgaliųjų gyvenimą, deinstitucionalizuoti globos įstaigas ir plėsti bendruomenines paslaugas. Europos Sąjungos valstybės narės turi imtis veiksmų, padedančių užtikrinti, kad neįgalieji visapusiškai dalyvautų socialiniame gyvenime: suteikti jiems galimybę naudotis visais Europos Sąjungos pilietybės privalumais, pašalinti administracines kliūtis ar kliūtis dėl požiūrio, trukdančio visapusiškai ir lygiomis teisėmis dalyvauti socialiniame gyvenime, teikti kokybiškas paslaugas bendruomenėje, įskaitant ir galimybę gauti asmeninę pagalbą.

11. Europos savarankiško gyvenimo tinklo (ENIL) 2015 m. parengtos ataskaitos apie asmeninio asistento paslaugų teikimą įvairiose Europos valstybėse duomenimis, tokia paslauga teikiama daugiau nei 25 Europos valstybėse (Švedijoje, Norvegijoje, Estijoje, Latvijoje, Slovėnijoje, Prancūzijoje ir kt.), o kiekviena valstybė yra pasirinkusi ir reglamentavusi jai tinkamą asmeninio asistento paslaugos teikimo modelį, t. y. paslaugos gavėjus, paslaugos organizavimo, teikimo, atsiskaitymo už ją ir kontrolės mechanizmą. Asmeninio asistento paslauga yra viena iš sąlygų žmonių su negalia savarankiškumui, lygiateisiam ir oriam gyvenimui užtikrinti.

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano patvirtinimo“, 1.2.2 papunkčio darbo „Šeimoje ir bendruomenėje teikiamų paslaugų vaikams, neįgaliesiems, jų šeimoms plėtra“ 4 veiksme „Naujų individualizuotų bendruomeninių paslaugų neįgaliajam ir jo šeimai (apsaugotas būstas, socialinė rehabilitacija po ilgalaikės institucinės globos ar hospitalizacijos, asmeninio asistento, savarankiško gyvenimo namų, atokvėpio paslaugų) sukūrimas ir plėtra“ numatyta iki 2019 m. IV ketvirčio sukurti ir teikti asmeninio asistento paslaugas.

13. Šiuo metu Lietuvoje nėra asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo teisinio reguliavimo, tačiau asmeninio asistento pagalbos veikla remiama įgyvendinant socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektus (toliau – socialinės rehabilitacijos paslaugų projektai), vadovaujantis Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų atrankos konkurso organizavimo nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2012 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. A1-345 „Dėl Socialinės rehabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų atrankos konkurso

organizavimo nuostatų, Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektų vertinimo ir atrankos komisijos darbo organizavimo tvarkos aprašo, Socialinės reabilitacijos paslaugų neįgaliesiems bendruomenėje projektui vykdyti skirtų lėšų pervedimo ir naudojimo sutarties formos patvirtinimo“ (toliau – Nuostatai). 2016 m. įgyvendinti 263 socialinės reabilitacijos paslaugų projektai – vykdyta asmeninio asistento pagalbos veikla (iš viso įgyvendinti 356 socialinės reabilitacijos paslaugų projektai), o šiai veiklai skirta apie 1,4 mln. eurų (t. y. 32 proc. socialinės reabilitacijos paslaugų projektams numatyto finansavimo) valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų. 2017 m. įgyvendintas 291 socialinės reabilitacijos paslaugų projektas – vykdyta asmeninio asistento pagalbos veikla (iš viso įgyvendinti 353 socialinės reabilitacijos paslaugų projektai), o šiai veiklai skirta 1,6 mln. eurų (t. y. 33 proc. socialinės reabilitacijos paslaugų projektams numatyto finansavimo) valstybės ir savivaldybės biudžeto lėšų.

14. Asmeninio asistento pagalbos veikla pagal Nuostatų 12.2 papunktį apima: 1) pagalbą neįgaliesiems lankantis užimtumo, ugdymo, reabilitacijos, sveikatos priežiūros, teisėsaugos ir kitose įstaigose (palydint, pavežant, padedant spręsti kylančias problemas); 2) informacijos teikimą asmenims, turintiems klausos ir regėjimo negalią, prieinama forma ir technologijomis, kurios atitinka jų neįgalumo pobūdį; 3) pagalbą sprendžiant įsidarbinimo, darbo paieškos, motyvacijos dirbti ir dalyvauti profesinėje reabilitacijoje didinimo, palaikymo darbo vietoje klausimus; 4) pagalbą sprendžiant buityje kylančias problemas (mokymas sveikai gyventi, apsitarnauti, orientuotis ir judėti aplinkoje, naudotis techninės pagalbos priemonėmis, pažinti ir valdyti ligą ar negalią, savarankiškai spręsti kasdienes problemas). Nuostatuose apibrėžtas asmeninio asistento pagalbos dažnumas (ne rečiau kaip 2 kartus per savaitę) ir galimi šios paslaugos gavėjai (asmenys, kuriems nustatytas sunkus ar vidutinis neįgalumo lygis, ar 0–40 procentų darbingumo lygis, ar didelių ar vidutinių specialiųjų poreikių lygis). Asmeninio asistento pagalbos veikla, remiama per socialinės reabilitacijos paslaugų projektus, neapima visų neįgaliųjų savarankiškumui svarbių sričių ir nėra susijusi su svarbiausiomis jų gyvybinės veiklos funkcijomis, kurios vertinamos nustatant neįgalumo ar darbingumo lygį ir (ar) specialiuosius poreikius, taip pat tik iš dalies atitinka Konvencijos 19 straipsnio nuostatas.

15. Siekiant įgyvendinti Konvencijos 19 straipsnio nuostatas, asmeninio asistento paslaugos turėtų būti teikiamos namų ir viešojoje aplinkoje (palydint ir komunikuojant), taip įgalinant asmenį būti savarankišką ir užtikrinant svarbiausių jo gyvybinės veiklos funkcijų atlikimą (asmens higiena, mityba, judumas / mobilumas, socialiniai santykiai ir aplinka). Būtina sukurti asmeninio asistento paslaugas, atitinkančias Konvencijos 19 straipsnio nuostatas, ir aiškiai reglamentuoti šių paslaugų poreikio nustatymą, atsiskaitymą už jas ir jų teikimo kontrolę. Tai užtikrins neįgaliųjų teisę pasirinkti jų poreikius atitinkančias asmeninio asistento paslaugas, teisę savarankiškai gyventi, integruotis į bendruomenę ir neleis jų izoliuoti ar atskirti nuo bendruomenės.

16. Asmeninio asistento paslaugas sukurti ir aiškiai reglamentuoti ypač aktualu dabar, kai valstybė pertvarko socialinės globos sistemą: siekiama sudaryti sąlygas globos įstaigose gyvenantiems neįgaliesiems, jų šeimoms (globėjams, rūpintojams) gauti individualias jų poreikius atitinkančias bendruomenines paslaugas, taip užtikrinant šių asmenų savarankiškumą ir pasirinkimo laisvę.

III SKYRIUS

ASMENINIO ASISTENTO PASLAUGŲ TIKSLAS IR JŲ ORGANIZAVIMAS

17. Asmeninio asistento paslaugomis siekiama:

17.1. neįgaliesiems sudaryti tokias pat, kaip ir kitiems visuomenės nariams, ugdymosi, darbo, laisvalaikio leidimo, dalyvavimo visuomenės ir bendruomenės gyvenime sąlygas;

17.2. sudaryti sąlygas neįgaliesiems gyventi savo namuose.

18. Asmeninio asistento paslaugų organizavimo tvarka:

18.1. paslaugos gavėjai – asmenys, kuriems Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka nustatytas neįgalumo lygis arba darbingumo lygis ir jų negalia visiškai arba vidutiniškai apriboja jų veiklą, dalyvavimą (galimybę orientotis, judėti, dirbti, savarankiškai tvarkyti asmeninį ir socialinį gyvenimą) kasdienėje ir socialinėje veikloje. Vertinant asmeninio asistento paslaugų poreikį, prioritetą teikiamas tiems paslaugos gavėjams, kurie lanko ugdymo įstaigą ir (ar) dirba arba ieško darbo, ir (ar), išėję iš stacionarios globos įstaigos, siekia gyventi savarankiškai, ir (ar) laukia eilėje gauti socialines paslaugas (prioritetą teikiamas laukiantiesiems eilėje gauti stacionarios socialinės globos paslaugas);

18.2. asmeninis asistentas, teikdamas paslaugas, privalės užtikrinti svarbiausias paslaugos gavėjų gyvybinės veiklos funkcijas (asmens higieną, mitybą, judumą / mobilumą, socialinius santykius ir aplinką):

18.2.1. suteiks asmeniui pagalbą namuose ir viešojoje aplinkoje, skatindamas jo savarankiškumą, būtiną kasdiniame gyvenime;

18.2.2. suteiks asmeniui individualią diskretišką pagalbą, susijusią su asmens higiena (padės rengtis, maudytis, naudotis tualetu ir kt.);

18.2.3. lydės asmenį į sveikatos priežiūros, užimtumo ar kitas valstybės ar savivaldybės institucijas, įstaigas, organizacijas, darbą, laisvalaikio praleidimo vietą;

18.2.4. organizuos asmens maitinimą (pamaitins, pakels ir palaikys daiktus);

18.2.5. suteiks individualią pagalbą asmeniui, adekvačiai reaguojant į aplinką ir siekiant užmegzti bei palaikyti socialinius santykius su ta aplinka (kalbėjimas, laiko suvokimas ir

orientavimasis aplinkoje, dienos režimo laikymasis, savivoka, disponavimas finansiniais ištekliais, vaistų vartojimas, socialinis bendravimas, poilsis ir laisvalaikis);

18.3. paslaugos gavėjai turės teisę pasirinkti asmeninio asistento paslaugų teikėją, bet juo negali būti šeimos nariai (sutuoktinis, vaikai (įvaikiai), tėvas (įtėvis), motina (įmotė)) ir (ar) artimieji giminaičiai (kaip jie apibrėžti Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse), negalintys jam teikti asmeninio asistento paslaugų;

18.4. paslaugos gavėjai turės teisę gauti individualius poreikius atitinkančias asmeninio asistento paslaugas;

18.5. paslaugos gavėjai dalį asmeninio asistento paslaugų teikimo kaštų turės apmokėti savo lėšomis, išskyrus atvejus, kai asmeninio asistento paslaugos teikiamos įgyvendinant bandomuosius šių paslaugų organizavimo ir teikimo projektus. Asmeninio asistento paslaugos, teikiamos įgyvendinant bandomuosius šių paslaugų organizavimo ir teikimo projektus, bus finansuojamos Europos socialinio fondo lėšomis. Mokėjimo už asmeninio asistento paslaugas dydis bus nustatomas individualiai;

18.6. asmeninio asistento paslaugų teikėjas galės pasitelkti savanorius, kurie neatlygintinai teiks asmeninio asistento paslaugas ar kitaip padės paslaugos gavėjams, neimdami už tai atlygio;

18.7. asmeninis asistentas, prieš pradėdamas teikti paslaugas, turi būti išklaušęs įžanginius individualios priežiūros personalo mokymus, jei neturi Lietuvos Respublikos socialinių paslaugų įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyto išsilavinimo arba nėra įgijęs socialinio darbuotojo padėjėjo, lankomosios priežiūros ar asmeninio asistento kvalifikacijos pagal socialinių darbuotojų padėjėjo, lankomosios priežiūros ar asmeninio asistento profesinio mokymo programą. Jei paslaugos gavėjams yra būtinos asmeninio asistento paslaugos, kurios, vadovaujantis Lietuvos medicinos norma MN 21:2000 „Slaugytojo padėjėjas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“, patvirtinta Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2000 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 220 „Dėl Lietuvos medicinos normos MN 21:2000 „Slaugytojo padėjėjas. Funkcijos, pareigos, teisės, kompetencija ir atsakomybė“ patvirtinimo“, priskiriamos slaugytojo padėjėjo veiklos sričiai, asmeninis asistentas turi būti įgijęs dar ir slaugytojo padėjėjo kvalifikaciją.

19. SADM, atsižvelgdama į asmeninio asistento paslaugų tikslą ir numatomą šių paslaugų organizavimo tvarką, planuoja nuo 2018 m. savivaldybėse vykdyti bandomuosius asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektus dviem etapais: I etape (nuo 2018 m. II ketvirčio) asmeninio asistento paslaugos būtų teikiamos proto ir (ar) psichikos negalią turintiems asmenims, II etape (nuo 2019 m.) asmeninio asistento paslaugos būtų teikiamos fizinę negalią (judėjimo, regos, klausos, vidaus organų sutrikimai) ir (ar) kompleksinę negalią turintiems asmenims. Bandomieji asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektai bus

finansuojami Europos socialinio fondo lėšomis pagal 2014–2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą.

IV SKYRIUS

ASMENINIO ASISTENTO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO KRYPTYS

20. Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo kryptys:

20.1. asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bei asmeninio asistento veiklos, atsižvelgiant į šių paslaugų tikslą ir numatomą jų organizavimo tvarką, tvarkos aprašo, skirto bandomiesiems asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektams įgyvendinti, parengimas ir patvirtinimas;

20.2. bandomųjų asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektų pagal patvirtintą tvarkos aprašą įgyvendinimas;

20.3. asmeninio asistento veiklą reglamentuojančių teisės aktų parengimas, atsižvelgiant į bandomųjų asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektų rezultatus, suteiktų asmeninio asistento paslaugų kokybės ir jų organizavimo efektyvumo įvertinimą, asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo mechanizmą.

V SKYRIUS

ASMENINIO ASISTENTO PASLAUGŲ ORGANIZAVIMO IR TEIKIMO KRYPTŲ VERTINIMO KRITERIJAI IR LAUKIAMŲ REZULTATAI

21. Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo kryptys bus vertinamos pagal šiuos kriterijus ir laukiami rezultatai bus tokie:

21.1. sukurtų ir socialinės apsaugos ir darbo ministro patvirtintų asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bei asmeninio asistento veiklos tvarkos aprašų – ne mažiau kaip 1;

21.2. įgyvendinant bandomuosius asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektus, paslaugos gavėjų skaičius:

21.2.1. asmenų su proto ir (ar) psichikos negalia – ne mažiau kaip 50;

21.2.2. asmenų su fizine negalia (judėjimo, regos, klausos, vidaus organų sutrikimai) ir (ar) kompleksine negalia – ne mažiau kaip 150;

21.3. įgyvendinant bandomuosius asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektus, paslaugos gavėjų, patenkintų gautomis paslaugomis, – ne mažiau kaip 80 proc.;

21.4. parengtų teisės aktų, reglamentuojančių asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo mechanizmą, asmeninio asistento veiklą, – ne mažiau kaip 2.

VI SKYRIUS

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

22. Gairės įgyvendinamos pagal Gairių įgyvendinimo planą (toliau – Planas).

23. Plano įgyvendinimą koordinuoja SADM.

24. Planą įgyvendina SADM, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nevyriausybinės organizacijos, bendradarbiaudami su kitomis suinteresuotomis valstybės ir savivaldybių institucijomis, įstaigomis, organizacijomis.

25. 2019 m. I pusmetį SADM apibendrina ir įvertina Plano rezultatus.

26. Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo tvarką sveikatos priežiūros įstaigose nustato Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministras.

27. Asmeninio asistento (ar mokinio padėjėjo) paslaugų organizavimo ir teikimo tvarką švietimo įstaigose nustato Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministras.

Asmeninio asistento paslaugų
organizavimo ir teikimo bei asmeninio
asistento veiklos gairių
priedas

GAIRIŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Eil. Nr.	Kryptys	Įgyvendinimo terminas	Lėšų šaltinis	Vykdytojai
1.	Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo bei asmeninio asistento veiklos tvarkos aprašų parengimas	2018 m. I ketv.	–	Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – SADM)
2.	Bandomųjų asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektų įgyvendinimas			
2.1.	Bandomojo asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo proto ir (ar) psichikos negalią turintiems asmenims projekto įgyvendinimas	2018 m. II ketv. – 2019 m. II ketv.	Europos socialinis fondas (toliau – ESF)	SADM, Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, nevyriausybinės organizacijos (toliau – NVO)
2.2.	Bandomojo asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo fizinę negalią (judėjimo, regos, klausos, vidaus organų sutrikimai) ir (ar) kompleksinę negalią turintiems asmenims projekto įgyvendinimas	2019–2021 m.	ESF	SADM, NVO
3.	Asmeninio asistento paslaugų, suteiktų įgyvendinant bandomuosius asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo projektus, kokybės ir jų organizavimo efektyvumo įvertinimas	2019 m. II ketv.	–	SADM
4.	Asmeninio asistento paslaugų organizavimo ir teikimo mechanizmą, asmeninio asistento veiklą reglamentuojančių teisės aktų parengimas	2019m. IV ketv.	–	SADM